

Marjolijn Distelbrink en Rominique van Rhemen, i.s.m. Samir El Hadaoui, Ouiam en Aliyah

Onderzoek jongerenparticipatie - lessen uit de kerngroep jongeren Amsterdam Nieuw-West

Een eerdere versie is besproken in het Opgaveteam Kansen voor de
Jeugd in Amsterdam Nieuw-West - 1 juni 2026

Deze powerpoint

- Deze powerpoint is te gebruiken samen met de checklist jongerenparticipatie voor praktijkorganisaties en beleidsmakers (www.verwey-jonker.nl)
- De powerpoint gaat over onderzoek wat het Verwey-Jonker Instituut heeft gedaan in Amsterdam Nieuw West. De powerpoint geeft:
 - meer informatie over het onderzoek waar de checklist op is gebaseerd,
 - voorbeeldvragen om te gebruiken voor het gesprek in je organisatie en
 - quotes van jongeren over waar het mis kan gaan.

Wat vooraf ging: Onderzoek opzet en werkzame elementen kerngroep 1.

2024-2025 Onderzoek kerngroep 1:

2024-2025: onderzoek naar de werkzame elementen van de Kerngroep jongeren Amsterdam Nieuw West. De kerngroep is opgericht om zelf plannen te maken voor Nieuw West, onder begeleiding van ONE komen ze wekelijks bij elkaar, elk jaar een nieuwe groep.

Daar kwam uit:

- kerngroep jongeren is een goed voorbeeld (rapport/checklist over hoe in de basis een initiatief als de kerngroep aan te pakken is te vinden op www.verwey-jonker.nl), en:
- vervolg onderzoek is nodig over hoe te zorgen dat jongeren echt goed gehoord worden en dat hun plannen gerealiseerd kunnen worden. Wat is er nodig aan de kant van systemen?

2025-2026 Onderzoek kerngroep 2: ruimte maken voor jongeren

De vraag voor het vervolgonderzoek luidde:

- *Hoe interactie vormgeven tussen volwassenen en jongeren, zowel bij de kerngroep zelf als bij het Opgaveteam Kansen voor de jeugd, waar zij geregeld aansluiten*
- Hoe te zorgen dat twee plannen van de kerngroep er echt komen:
 - studieplekken bij de bibliotheek (OBA) en
 - een aanbod bedacht door jongeren voor LOB-lessen (Loopbaanorientatie en – begeleiding)

Context

- Opgaveteam: overleg met alle maatschappelijke organisaties in Nieuw West die met jongeren en kinderen bezig zijn (maatschappelijke partners, onderwijsinstellingen etc), komt tweemaandelijks bijeen
- Jongeren uit de kerngroep sloten hierbij aan om mee te praten en hun plannen te presenteren aan de leden.
- Afzonderlijke leden van het Opgaveteam sloten tegelijkertijd aan bij de kerngroep om plannen van de jongeren te horen en met hen te finetunen en uitvoerbaar te maken.
- Diverse partners van het Nationaal programma Samen Nieuw West waren nodig om de plannen, vaak na afronding van de kerngroep, tot uitvoering te laten komen.

Onderzoeksmethoden kerngroep 2

- Interactie volwassenen en jongeren
 - Observaties (2 keer) bij het Opgaveteam (najaar 2025)
 - Recall interviews met betrokkenen (4 jongeren, 7 volwassenen)
 - Observatie bij de kerngroep zelf (najaar 2025)
 - Recall interviews met betrokkenen (1 jongere, 3 volwassenen)
 - Peiling onder jongeren over interactie volwassenen – jongeren (breder) (5 jongeren)
- Casussen realisatie OBA-studieplekken en LOB-lessen
 - OBA: Interviews (1 jongere en 4 volwassenen)
 - LOB: interviews (3 volwassenen, jongeren al eerder gesproken hierover)

Interacties bij Opgaveteam (1)

- 2 jongeren aanwezig bij elk opgaveteam
- Lerend proces, ging steeds beter

Quote jongere interview:

"Ik vond het fijn, omdat het dit keer leek dat ze er een beetje gewend aan waren. Ik herinner me een van de eerste keren dat ik met andere jongeren uit de kerngroep bij het opgaventeam aanschoof. Wij gingen een presentatie geven en een beetje kennismaken. Toen voelde ik een beetje dat ze er niet gewend aan waren. Dit keer voelde het dat ze voorbereid waren. We stonden in tegenstelling tot vorige keer ook in de agenda. Dat was fijn. Dat we echt wisten wie spreekt wanneer, na wie komen wij. We kregen vorige keer wel de beurt, maar dit keer voelde het echt alsof we er echt deel van waren en erbij horen."

Interacties bij Opgaveteam (2)

Lessen:

- (Vooraf) goed nadenken over doelen en hoe participatie bijdraagt; geen participatie om de participatie.
- Goed in de gaten blijven houden dat jongeren tussen een heleboel volwassenen zitten en geïntimideerd kunnen zijn door de setting.

Quote jongere interview:

"[Ik vond de vergadering...] Best wel spannend, zag er best serieus uit. Ik was van ohhhh ik ben nog nooit in zo'n serieuze ruimte geweest. Toen ik binnenkwam was er een presentatie bezig met veel moeilijke woorden. Ik dacht, waar gaat het over."

- Zet de stem van de jongeren voorop; wees alert om jongeren niet ongemerkt in te zetten voor eigen agenda, geef jongeren ook inbreng in de agenda.

Interacties bij Opgaveteam (3)

Lessen:

- Niet vragen zomaar persoonlijke verhalen te delen. Jongeren wordt nog niet altijd dezelfde professionele beleefdheid als volwassen collega's gegund; er wordt (persoonlijke) inbreng verwacht zonder voorbereiding.

Quote jongere interview:

"Ik had mijn eigen verhaal eigenlijk niet daar willen delen. Dat is een beetje te persoonlijk."

Interacties bij Opgaveteam (4)

Randvoorwaarden:

- Zorgen dat jongeren naast elkaar kunnen zitten of naast vertrouwd persoon.
- Zorgen voor aanwezigheid begeleider voor veiligheid en ondersteuning.
- Zorgen voor goede voorbereiding; stukken en agenda.
- Zorgen dat jongeren actief betrokken/meegenomen worden in het bestaande proces; het expliciet uitnodigen van reacties van jongeren door voorzitter, het inzetten van inclusief taalgebruik, (gemeende) complimenten aan jongeren.

Quote jongere interview:

"Ik vond het echt fijn dat de voorzitter ons echt een moment gaf om vragen te stellen. Bij andere evenementen (buiten de kerngroep) waar ik wel eens ben geweest doen mensen dat eigenlijk niet. Een van de keren bleef iemand gewoon doorpraten toen ik een vraag stelde"

Aansluiten bij de kerngroep door leden Opgaveteam

Lessen

- Goede voorbereiding volwassenen (gelijkwaardigheid; jongeren in the lead)
- Ruimte geven aan proces/open ideeën jongeren; niet te snel inperken
- Rekening houden dat jongeren zich snel aanpassen aan jouw ideeën en dan minder gemotiveerd zijn

Quote jongere interview:

“We vonden het jammer. Ons eerste idee leek ons interessanter om mee aan de slag te gaan. [...] We hebben dit niet meegegeven, omdat we dachten van als de partner dit nodig heeft, dan doen we dit. Het kwam niet echt in me op [om er iets van te zeggen]. Ik denk ook niet bij de anderen.”

Uitvoering en borging ideeën van jongeren

Lessen

- OBA-studieplekken: jongeren ook na afloop kerngroep goed blijven betrekken. Er is een duidelijke trekker nodig die ook zorgt voor afstemming. Andere scholen meer mee te nemen?
- LOB lessen: er is 1 aanspreekpunt bij scholen nodig. Peer educator die het uitvoert met de jongeren, maar ook weer: trekker die zorgt voor afstemming.
- LOB uitvoering maar heel beperkt op gang gekomen. Zonde! Want positieve pilot. Wat kunnen scholen doen?
- Vaste protocollen nodig voor overdracht? Hoe krijgen we meer eigenaarschap bij partners Opgaveteam?

Deel 2: Peiling onder jongeren en oefeningen

Peiling onder jongeren (1)

- **Grootste valkuil:** Vaak door professionals al vooraf bedacht wat jongeren wel zullen denken/vinden. Luisteren wel, maar willen vooral horen wat ze zelf al bedacht hebben. Motivatie voor participatie neemt dan sterk af. (nb dit gebeurt niet perse (alleen) in de kerngroep maar ook daarbuiten in andere interacties):
- “[..] De boodschap die ik [impliciet] kreeg was: ‘je mag zeggen wat je wilt, ik beslis.’”
- “We moesten onze ideeën pitchen. En nadat we pitchten werd het vaak samengevat door een volwassene. En ik heb weleens meegemaakt dat de volwassene een samenvatting gaf van mijn idee, maar het compleet vertekende en het eigenlijk veranderde in iets anders. En mij daarmee een beetje het gevoel gaf alsof mijn oorspronkelijke idee niet juist was”.
- “[Volwassenen] moeten geen invulling geven aan wat zij denken dat wij bedoelen, maar om verduidelijking vragen als iets onduidelijk is.”

Peiling onder jongeren (2)

- **Grootste successen:** Wanneer volwassenen echte verantwoordelijkheid geven aan jongeren, hen ook deel uit laten maken van de uitdagende delen van het proces. Wanneer jongeren hun ideeën ook handen en voeten zien krijgen.
- *“Dat er mij gevraagd werd om “grote” en belangrijke presentaties te houden waar goede voorbereiding voor nodig was. Dit gaf me het gevoel dat er echt iets van mij verwacht werd en dat men vertrouwen in mij had. Het gaf mij veel zelfvertrouwen en trots dat ik ervoor heb kunnen zorgen dat mensen mij zo vertrouwen.”*
- *“Ik zat ergens in een vergadering en kwam met een idee. Hier werd enthousiast op gereageerd en er werd gelijk werk van gemaakt. Waarbij ik ook betrokken bleef. Dit heeft een positieve invloed gehad op mijn zelfvertrouwen en inbreng.”*

Peiling onder jongeren (3)

What to do's (nb dit gebeurt niet perse (alleen) in de kerngroep maar ook daarbuiten in andere interacties):

- *“Vragen stellen om te kijken hoe de jongere ergens naar kijkt en om te checken of je het echt begrijpt, voordat er opmerkingen worden gemaakt die als kleinerend kunnen worden opgevat. Ook het geven van verantwoordelijkheid geeft jongeren het gevoel dat ze serieus genomen worden. Daarbij is het wel altijd belangrijk dat er een plek is waar ze naar ondersteuning van de taak kunnen vragen.”*
- *“[...] goed laten zien wat er gedaan wordt met de input van jongeren, updates regelmatig doorgeven aan jongeren.”*
- *“Goed communiceren en vragen om toestemming voordat er een besluit genomen wordt.”*
- *“Luister aandachtig, in plaats van direct feedback geven kun je beter sturende vragen stellen om de jongere wat meer te laten nadenken over wat beter kan. Geef de jongeren meer kansen om hun ideeën buiten de groep te delen en breng ze in contact met mensen die hen daarbij verder kunnen helpen.”*

Peiling onder jongeren (4)

What not to do's (nb dit gebeurt niet perse (alleen) in de kerngroep maar ook daarbuiten in andere interacties):

- *“Valse beloften, waarbij gezegd wordt dat iets wordt opgepakt, of eerst heel enthousiast klinken en vervolgens eigenlijk niks met het idee doen”.*
- *“Als begeleidend volwassene zijnde is het ook niet goed om te veel zelf in te vullen voor jongeren en te weinig verantwoordelijkheid te geven.”*
- *“Niet te snel en te hard aanspreken, dat kan jongeren afschrikken en [hen] minder snel terug laten komen naar de professionals. Dit gaat vertrouwen en relatie schaden. Niet de hele tijd zelf praten”.*
- *“Onderbreken, geen credit geven bij het herhalen van iemands idee, sarcastische vragen stellen, praten alsof je tegen een kind praat”.*

Oefening: in gesprek met je organisatie en/of partners en jongeren

(n.a.v valkuilen en what (not) to do's)

- Herkennen jullie je in wat jongeren beschrijven?
 - Wat zijn redenen om het zo te doen?
 - Hoe zou je het anders willen doen of hebben gedaan?
-
- Bespreken
 - Jongeren laten reageren
 - Vragen stellen aan jongeren

Oefening: bespreken

Aan iedereen:

- Hoe zien jullie optimale deelname van jongeren in jullie organisatie/overleg?

Vooraf aan jongeren (en bijv koppelen aan uitspraken peiling):

- Wat is belangrijk voor de volwassen deelnemers om rekening mee te houden als ze jullie betrekken?

Oefening: bespreken van deze vragen

- Welke lessen (bijv uit dit onderzoek) moeten leidend worden voor de verdere ontwikkeling van jongerenparticipatie binnen jouw organisatie/overleg?
- Welke rol zien partners voor zichzelf in het duurzaam borgen van ideeën en initiatieven van participerende jongeren?
- Welke randvoorwaarden moeten wij als organisatie/overleg organiseren om jongeren daadwerkelijk invloed te geven op de ontwikkeling van plannen?

Hoe nu verder?

- Gebruik de checklist voor het betrekken van jongeren en borgen ideeën
 - Neem nieuwe partners/collega's goed mee en vraag jongeren feedback, blijf monitoren
 - Eigenaarschap partners en bredere jongerenparticipatie op de agenda houden
-
- Werk je in Noord-Holland?: leer mee met anderen rond jongerenparticipatie in KAN!
KAN! (2026-2029) is een netwerk van praktijkpartners die met jongeren werken (scholen, jongerenwerk etc), jongeren, beleidsverantwoordelijken en onderzoekers uit heel Noord-Holland. We organiseren kennisuitwisseling en ondersteuning op basis van praktijk-, onderzoeks- en ervaringskennis bij jongerenparticipatie en werken in de leefwereld van jongeren. Met als doel: jongeren beter ondersteunen bij hun vragen en problemen. Laat het weten als je mee wilt doen of advies wilt van jongeren, andere organisaties of onderzoekers! (mdistelbrink@verwey-jonker.nl)